

sit Statstelefonnet og med en Ret til jævnsides med de private Selskaber at besørge al Telefontrafik lige med Undtagelse af lokale Sammenstillinger i Købstæderne. Saa broget er Billedet i Øjeblikket, og saa broget har det, bortset fra Sønderjylland, været i mange Aar, for en væsentlig Del paa Grund af den Takstpolitik, som Staten af Hensyn til de koncessionerede Selskabers Bestaaen har ment at burde følge. Staten har haft Ret til at konkurrere med de private Selskaber, men denne Ret er ikke blevet benyttet — til Skade for Statens Interesser. Ved en aftalt betydelig højere, mange Gange næsten prohibitivt virkende Samtaletakst for Statens Ledninger er de private Selskaber dækket mod enhver Konkurrence fra Statens Side. De private Selskaber har da dels haft den Fordel kun at behøve at anlægge et saa stort Antal Ledninger, at de altid kunde vente at faa dem fuldt udnyttet, idet Staten laa i Reserve for den lejlighedsvis store Trafik, og dels den Fordel, at de kunde anvende billigere og ringere Materiale, der kun var tilfredsstillende paa de korte Afstande, og saa henvise Abonnementerne til at søge Statstelefonen, naar de vilde tale sikkert paa de længere Afstande. Der er for mig ingen Tvivl om, at uden en saadan i og for sig ubegribelig velvillig og uegennyttig Takstpolitik fra Statens Side maatte Selskaberne for længst have kapituleret økonomisk overfor Statstelefonens bedre Materiel og sikrere Drift.

Nu er Spørgsmaalet imidlertid, om Staten vedblivende har Raad til at følge en saadan Politik: at forarme Statstelefonen for at opretholde en privat lokal Telefondrift. Herom udtaler Telegrafdirektøren i en Skrivelse til Telefonkommissionen om de sønderjydske Forhold følgende: „Telegraf- og Telefonvæsenet er saa nær knyttet til hinanden, saavel hvad Drift og Anlæg som Teknik angaar, at de med den største økonomiske og driftsmæssige Fordel kan drives under eet. Man skal her kun pege paa fælles Administration, Ledelse og Tilsyn, Udnyttelse af Personalet, Udnyttelse af Materiel og Lokaler. Adskiller man dem derimod og borttager det lokale, Oplands- og mellembytske Telefonnet, har man derved borttaget den Del, der betinger, at det tilbageblevne, nemlig Telegrafnet og det mellemlandske Telefonnet, kan drives rationelt og økonomisk, idet dette bliver saa spredt og tyndt, at Anlægs- og Vedligeholdelsesudgifter bliver uforholdsmæssig store og Forretningerne paa hver enkelt Station af saa ringe Omfang, at de kun kan blive en Bibe-skæftigelse i Forbindelse med anden Be-

skæftigelse til stor Skade for Telegraf- og Telefontjenesten og for en forsvarlig Udnyttelse af Nettet, en Erfaring, som man gennem de forløbne Aar har haft rig Lejlighed til at gøre i det øvrige Danmark“.

Nu er jeg vel klar over, at Telegrafdirektøren ved disse Argumenter specielt tog Sigte paa det, der var Anledning til hans Skrivelse, nemlig at faa Statsdrift indført i Sønderjylland; hvad der som bekendt ogsaa lykkedes ham. Men Argumenterne er jo i sig selv almengyldige nok, hvad Henvisningen i Skrivelsens Slutning til de Erfaringer, man i de forløbne Aar har haft rig Lejlighed til at gøre i det øvrige Danmark, jo til fulde viser. Naar man ser, hvor tyndt Statstelefon- og Telegrafnettet er i Jylland, hvor faa selvstændige Telegraf- og Statstelefonstationer der kan holdes derovre — og de er jo endda for største Delen ganske urentable —, og i hvor mange Tilfælde Statstelegrafnet og Statstelefonen maa sættes i Pleje hos Postvæsenet og hos Statsbanerne, medens det, hvis det var knyttet til det lokale Telefonnet, havde ganske andre Betingelser for at drives rentabelt og økonomisk, saa er der for mig ingen Tvivl om, at Telegrafdirektøren har Ret, og at Statstelegrafnet og Statstelefonen i mange Aar har været Stifbarn af Hensyn til Opretholdelsen af de private Telefonselskaber.

Spørgsmaalet bliver da, om det Lovforslag, der nu ligger paa Tingets Bord, vil give Statens Interesser væsentlig bedre Betingelser, end de har haft hidtil, og som jeg nu har skildret, men jeg kan ikke se det. Efter Lovforslaget skal de to store og de tolv smaa private Selskaber samles i eet stort, hvortil Staten endvidere skal overdrage sine lokale Net i Vest og Nordvest, derimod ikke Skagen. Vi faar da altsaa som hidtil Statsdrift mod Nord og Syd, i Skagen og Omegn og i Sønderjylland; i det øvrige Jylland faar vi Privatdrift, men med Statens Telefonnet spændt over det hele og inddelt i Zoner, hvor Staten har Eneret paa Trafikken mellem to Zoner, der ikke støder op imod hinanden, og det private Selskab har Eneret indenfor den enkelte Zone, medens Forholdet mellem to tilstødende Zoner bliver ligesom hidtil mellem Staten og det private Selskab: de skal dele det imellem sig, dog saaledes, at det nu udtrykkelig fastslaas, at Staten skal arbejde med højere Takster end det private Selskab, hvilket i Kommissionens Flertalsindstilling var udtrykt med disse lidt tilslørede Ord, at „Statstelefonens Medvirken udelukkende bliver at bestemme af Hensyn til Trafikkens gode og hensigtsmæssige Besørgelse og ikke